

інвестиційного клімату в електроенергетичній галузі України / А. В. Юрчук // *Енергетика та ринок*. – 2002. – №1. – С.33 – 35 5. Шевцов А. Ринок електроенергії в Україні. Проблеми вдосконалення / А. Шевцов, М. Земляний, В. Вербинський // [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/april08/14.htm> 6. Постанова Кабінету Міністрів України № 794 від 22.06.2004 р. Про утворення Національної акціонерної компанії “Енергетична компанія України” / Професійна юридична система МЕГА-НаУ // [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1053.783.19&nobreak=1> 7. Приватизация украинской электроэнергетики ускорит проведение реформ в отрасли / From-UA *Новости Украины* // [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: <http://www.from-ua.com/news/deee4ae3818bd.html> 8. Постанова Кабінету Міністрів України № 1789 від 16.11.2002 р. Про схвалення Концепції функціонування та розвитку оптового ринку електричної енергії України / Професійна юридична система МЕГА-НаУ // [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=351190#st1 9. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1056-р від 28.11.2007р. Про схвалення плану заходів щодо реалізації положень Концепції функціонування та розвитку оптового ринку електричної енергії України / Професійна юридична система МЕГА-НаУ // [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=406341

OLAK A.¹

WSZMiJO w Katowicach. Katedra Zarządzania Bezpieczeństwem

DZIAŁANIA LOGISTYCZNE PODEJMOWANE W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

© A. Olak, 2012

Wprowadzenie

Termin logistyka w rozumieniu współczesnym wprowadził do słownictwa wojskowego generał H. Jomini² w pierwszej połowie XIX w. Określał on logistykę jako praktyczną sztukę zaopatrywania i przemieszczania wojsk. Pod koniec XIX w. i w pierwszej połowie XX w. teoretyczne podstawy logistyki rozwijali głównie oficerowie armii amerykańskiej np. G.C. Thorpe i angielskiej np. G.C. Shaw. W praktyce zostały one zastosowane przez wojska zachodnie w czasie drugiej wojny światowej. Logistykę traktowano wówczas jako ogniwo łączące gospodarkę narodową z siłami zbrojnymi. Jej podstawowe zadanie polegało na planowaniu i realizacji zabezpieczenia materiałowego oraz świadczeniu wojskom usług niezbędnych do wykonania zadań. Rozróżniano cztery podstawowe komponenty logistyczne: zaopatrzenie, transport, zakwaterowanie i usługi. Po zakończeniu drugiej wojny światowej w zachodnich kręgach wojskowych podkreślano wzrost znaczenia logistyki oraz poszukiwano nowych rozwiązań systemu zaopatrywania i obsługi wojsk w warunkach działań z użyciem broni jądrowej. Zdaniem znacznej części specjalistów armii amerykańskiej prowadzenie walki stało się łatwiejsze niż kierowanie sprawami zaopatrywania i obsługi, a środek ciężkości dowodzenia przesunął się ze spraw liniowych ku zagadnieniom tyłowym. W polskich kręgach wojskowych szersze zainteresowanie myślą logistyczną nastąpiło w latach dziewięćdziesiątych XX w. Po przystąpieniu Polski do NATO w 1999 r. w Wojsku Polskim odstąpiono od nazwy kwatermistrzostwo i tyły i przyjęto terminologię logistyczną³.

Według Doktryny logistycznej Sił Zbrojnych RP logistyka wojskowa to dyscyplina naukowa o planowaniu, przygotowaniu i użyciu uzbrojenia i sprzętu wojskowego, środków materiałowych, świadczeń i usług w celu utrzymania wojsk w odpowiedniej gotowości bojowej. Podstawowym zadaniem systemu

¹ Doc. dr Antoni Olak, WSZMiJO w Katowicach. Katedra Zarządzania Bezpieczeństwem.

² H. Jomini, *Zarys sztuki wojennej 1830*, wyd. pol. Warszawa 1966.

³ K. Adamek, *Kwatermistrzostwo, intendentura, tyły czy logistyka*. Polska Zbrojna, nr 123 z 27.06.1991; E. Nowak: *Logistyka w sytuacjach kryzysowych*. Warszawa 2009, s. 12-15 .

logistycznego jest zabezpieczenie potrzeb Sił Zbrojnych RP w zakresie materiałowym, technicznym, transportu i ruchu wojsk, infrastruktury wojskowej oraz medycznym w czasie pokoju, kryzysu i wojny¹.

Sprawna i skuteczna realizacja zadań logistycznych oraz medycznych, na rzecz ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych wymaga organizacji *zarządzania logistycznego*. Jest ono składową zarządzania kryzysowego. Zarządzanie logistyczne w sytuacjach kryzysowych, takich jak inne rodzaje zarządzania, obejmuje: formułowanie strategii działania, planowanie, inicjowanie i sterowanie oraz kontrolę procesu realizacji zadań logistycznych i (medycznych) w całym łańcuchu dostaw (zaopatrzenia i usług) organizowanym na rzecz ludności poszkodowanej.

Za zarządzanie logistyczne odpowiadają grupy logistyczne (grupa zabezpieczenia logistycznego oraz grupa opieki zdrowotnej i pomocy socjalno-bytowej) ZZK. Poprzez integrację i synchronizację działań logistycznych niezbędne konieczne zaopatrzenia oraz usługi logistyczne i usługi medyczne powinny dotrzeć do ludności poszkodowanej we właściwym czasie, we właściwe miejsca, we właściwych (pożądanych, niezbędnych) ilościach oraz o właściwej jakości (we właściwej kondycji)².

Logistyka sytuacji kryzysowych dostarcza rozwiązań teoretycznych sprzyjających kształtowaniu, sterowaniu i kontroli procesów zaopatrzeniowych i procesów usługowych realizowanych w łańcuchach logistycznych organizowanych na rzecz ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych. Ukierunkowana jest na: *wszystkich poszkodowanych, ratowanie życia i zdrowia rannych i chorych, zaspokojenie elementarnych potrzeb logistycznych ludności poszkodowanej, zapewnienie (zabezpieczenie) dotarcia środków zaopatrzenia i usług logistycznych, a także usług medycznych do wszystkich potrzebujących oraz minimalizację czasu realizacji zadań logistycznych*.

Powszechnie przyjmuje się, że zaopatrzenie oraz usługi logistyczne i usługi medyczne (niezbędne ludności poszkodowanej dla ratowania zdrowia i życia oraz do przetrwania sytuacji kryzysowej) realizowane są skutecznie, jeżeli docierają do wszystkich odbiorców: we *właściwym czasie*, we *właściwe miejsca*, we *właściwej postaci* bądź *właściwej kondycji* oraz we *właściwych* (niezbędnych) ilościach.

Zabezpieczenie logistyczne ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych obejmuje dostawy podstawowych środków zaopatrzenia oraz usługi logistyczne i usługi medyczne organizowane przez organy logistyczne (grupy robocze – grupę zabezpieczenia logistycznego oraz grupę opieki zdrowotnej i pomocy socjalno-bytowej) zespołów zarządzania kryzysowego (ZZK) powoływanych na poszczególnych szczeblach administracji publicznej. Środki zaopatrzenia dostarczane ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych to głównie: woda do picia, żywność, artykuły powszechnego użytku (odzież, środki higieny osobistej, pościel, sprzęt gospodarstwa domowego, środki czystości, zastępcze źródła światła), nośniki energii (opał, paliwa płynne, gaz, energia elektryczna itp.).

Usługi logistyczne i usługi medyczne świadczone ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych dzielą się na usługi specjalistyczne i usługi gospodarczo-bytowe, a także pomoc socjalną.

Usługi specjalistyczne to przede wszystkim: *przedsięwzięcia leczniczoewakuacyjne, przedsięwzięcia sanitarnohigieniczne, przedsięwzięcia przeciwepidemiczne, usługi transportowe oraz usługi remontowe*.

Usługi gospodarczo – bytowe to: usługi gastronomiczne (przygotowanie i dostarczanie posiłków), wypiek i dostarczanie chleba, usługi kwaterunkowe (zapewnienie tymczasowych miejsc zakwaterowania), usługi kąpielowe i pralnicze, usługi szewsko-krawieckie, usługi fryzjerskie, usługi handlowe itp.

Pomoc socjalna to zwykle pomoc finansowa (wypłata zapomóg pieniężnych) i pomoc rzeczowa (wydawanie paczek żywnościowych, wydawanie środków czystości) dla osób, które mają trudności z przezwyciężeniem trudnych sytuacji losowych własnymi środkami i możliwościami.

Zabezpieczenie logistyczne ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych organizowane i realizowane jest pod presją. Stanowią ją oczekiwania społeczeństwa (ludności poszkodowanej) formułowane jako żądania zapewnienia im warunków przetrwania na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej, a ponadto zagrożenia i wynikające z nich ryzyko utraty zdrowia, życia oraz zniszczenia środowiska naturalnego³.

¹ Doktryna logistyczna Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, DD/4, Warszawa 2004, s. 11 .

² Zob.: E. Nowak, W. Nowak. Podstawy logistyki w sytuacjach kryzysowych z elementami zarządzania logistycznego, Łódź -Warszawa 2009.

³ Zob.:E. Gołębska (red.): *Kompendium wiedzy o logistyce*. Warszawa Poznań 2001.